

laribus Regulis, sive ex Superiorum praescripto. Ratio est, quia ista habent tantum rationem simplicis mandati, nisi praeceptum obedientiae accedat. — Sic ex iudicio omnium, ut testatur Pelliz. tom. 1. tract. 5. c. 9. n. 12, — Lacroix, ibid. n. 169. (18).

Resp. 3° Missae affixae tempori, v. gr. quae legi debent qualibet hebdomada vel quolibet mense, si hoc tempore ob impedimentum vel morbum non potuerint celebrari, non necessario postea supplendae sunt, sed omitti possunt. Sic responsum est Prov. Rheni anno 1585. E contrario si ex negligentia omissae sint, postea suppleri debent. — Sic responsum est Prov. Tolosanae ann. 1629. — Lacroix, ibid. num. 171.

Resp. 4° Si Missae vel preces indicentur ad tempus indefinitum, satis est eas dicere ad duos vel tres menses. — Sic responsum est Prov. Neapol. ann. 1603. — Lacroix ibid. n. 172.

CAPUT IV.

DE TEMPORE ET LOCO CELEBRATIONIS

ARTICULUS I. — DE TEMPORE CELEBRATIONIS

193. **Principia.** — I. Licet celebrare quotidie, imo laudabile id est, nisi obstet celebrantis indignitas, aut specialis Ecclesiae prohibitio. Prohibet autem Ecclesia, ne celebretur Missa in die Parasceves, seu Feria VI. Hebdomadae maioris; item ne absque necessitate plura sacra fiant in eadem Ecclesia Feria V. et sabbato eiusdem hebdomadae. Sic ex variis Congregationis Rituum Decretis constat (1). — S. Lig. n. 350.

II. Non licet *ordinarie* et speciali privilegio secluso, celebrare ante auroram nec post meridiem, nec ante Officii matutini recitationem (2). Sic enim

(18) Auctor haec ad litteram transcripsit ex Lacroix; Lacroix vero ex Pellizzario; sed huius textum obtruncatum exhibuit. Nam Pellizzarius eo loco hanc rationem reddit: *Quia praescriptio horum suffragiorum communiter non transcendit obligationem simplicis Regulae aut obedientiae, et consequenter habet rationem simplicis ordinationis.* Tum subdit, haec colligi ex Suarezio (*De Relig.* Tract. 10. lib. 8. cap. 2. n. 5.), qui propterea infert, *hasce obligationes non obstringere sub peccato.* Ergo excluditur et pressa obligatio sub levi, solaque superest obligatio Regulae, quae per se non obligat sub peccato.

(1) Decreta ista cavent, ne praeter conventualem in Ecclesiis legatur ulla Missa privata. Quibus tamen decretis non interdicitur, quominus in Ecclesiis Regularium qui privato oratorio careant, feria V. maioris hebdomadae alia Missa pro distribuenda infirmis Communione Paschali celebretur. Id tamen clausis ianuis faciendum praescribitur.

(2) Haec particula ex §. XV. non ad celebrandi horam sacerdotibus communiter praescriptam, sed ad ordinem inter Breviarii recitationem et celebrationem Missae pro canonicis, qui canunt in choro, servandum spectat. Quocirca subditur ibidem quando alias post recitationem *Primae,*

in Rubricis Missalis habetur: *Missa privata saltem post Matutinum et Laudes quacumque hora ab aurora usque ad meridiem dici potest.* — Licet tamen Missam ante auroram inchoare, modo ante auroram non absolvatur. Licet pariter celebrationem ultra meridiem protrahere, modo saltem meridie incipiatur; tempus enim aurorae et meridiei non *matematicae*, sed *moraliter* accipiendum est. — S. Lig. n. 341., et alii.

III. Pari modo privilegium celebrandi una hora ante auroram vel post meridiem, intelligi debet de una hora ante vel post tempus pro aliis non privilegiatis assignatum; alioquin enim privilegium parum prodesset. — Ita S. Lig. n. 346., et alii communiter.

194. **Quaesita.** — **QUAER.** 1° *An peccet graviter, qui celebrat ante auroram aut post meridiem?*

Resp. Affirm., si multum praeveniat, aut protrahat tempus ab Ecclesia statutum; secus vero, si mutatio sit levis; immo si iusta adsit causa, omni culpa vacabit. Qualis autem censeatur immutatio notabilis, *controvertitur.* Iuxta communioem et probabiliorem sententiam gravis non habetur, nisi celebratio hora integra ante vel post tempus statutum incipiatur. — S. Lig. n. 346.

QUAER. 2° *Quandonam liceat tempus celebrationis antevertere?*

Resp. 1° In necessitate, v. gr. ut morituro ministretur Viaticum, quo casu liceret etiam media nocte celebrare. 2° Ubi est mos rationabilis, v. gr. ut opifices et famuli summo mane possint sacrum audire. 3° Vi privilegii a Papa vel Episcopo concessi (3). — Vide S. Lig. n. 343. et seq.

QUAER. 3° *Quale peccatum sit celebrare Missam ante recitationem Matutini?*

Resp. Probabilis est peccatum veniale tantum, quia in hoc nulla apparet gravis deordinatio, nisi ex contemptu et habitualiter absque ulla causa fiat. Causa autem quaelibet rationabilis ab omni peccato excusat. — Ita S. Lig. cum aliis communiter (4).

aut *Tertiae*, aut *Sextae*, celebrari Missa debeat. Quoad aliam autem Rubricam (§. 4. de Ritu servando, etc.), ubi dicitur: *Sacerdos celebraturus Missam... saltem Matutino cum Laudibus absoluto Orationi aliquantulum vacet: et orationes inferius positas pro temporis opportunitate dicat;* adverti posset, quod sicut ad omittendas orationes, de quibus sermo, nemo adhuc censuit, necessarium esse privilegium; ita et de Matutini recitatione vi illius contextus existimari haud absurde posset.

(3) S. Alphonsus (lib. 6. n. 344.) alios addit casus, videlicet 1° *post Missam solemnem in festivitate, si solemniter protrahatur ad horam et amplius post meridiem, imo probabiliter etiam post duas horas...; ne magna pars populi Missa careat;* 2° *Ex causa itineris per horam post meridiem vel ante auroram;* 3° *Sic etiam causa funeris alicuius magnatis, vel concionis, vel publicae supplicationis.*

(4) S. Alphonsus (lib. 6. n. 347.) dicit, circa hanc questionem tres adesse DD.

193. — QUAER. 4° *An liceat saepius in die celebrare?*

Resp. Neg. generatim loquendo ex hodierna praxi Ecclesiae, licet olim prohibitum non fuerit. Constat ex variis locis Iuris can. et ex Decreto Bened. XIV. 16 Martii 1746.

Excipe 1° festum Nativitatis Domini in quo licet celebrare tres Missas; 2° si Pastor ante ablutionem moneatur de communicando infirmo, et suam iam Hostiam sumpserit, nec alius Sacerdos ieiunus reperiatur. *Ita communiter.* — S. Lig. n. 331.

QUAER. 5° *Quandonam liceat Missam bis in die celebrare de licentia Episcopi?*

Resp. Permittente Episcopo Missa bis ab eodem Sacerdote celebrari potest diebus Dominicis et Festis de praecepto, si gravis causa seu aliqua necessitas id exigat, non vero ob solam consuetudinem. — Bened. XIV. Const. *Declarasti nobis*, et Const. *Consulvisti de celebrat. Missae*. Fuit autem reprobatus a S. C. Rit. abusus bis celebrandi in eadem Ecclesia, in qua iam plura sacra facta fuerant, et fuit responsum: *Non expedit, et est abusus eliminandus.* — 22. Maii et 11. Sept. 1841.

QUAER. 6° *Quandonam censeatur adesse necessitas bis in die celebrandi?*

Resp. In triplici casu iuxta communem Theologorum sententiam, nempe 1° cum Parochus duas habet parochias regendas, nec incolae unius in Ecclesiam alterius se conferre possunt, nec habetur copia alterius Sacerdotis, qui in alterutra celebrare queat; 2° cum in eadem parochia aliqua pars populi nimis distat ab Ecclesia, et facile convenire posset in aliquod Sacellum, vel in aliam Ecclesiam; ad Episcopum Lingonensem an. 1847. responsum fuit, ad id sufficere, si communitas aliqua constans viginti personis uno milliario ab Ecclesia distet. — *Revue des sciences ecclésiastiques*. Tom. 6. Juillet 1862, p. 93. 94. 3° Cum populus in Ecclesiam parochialem nimis angustam confluere totus non potest, nec adest alius Sacerdos qui aliam Missam celebrare possit; tunc enim Episcopus Parocho permittere potest, ut bis in eadem Ecclesia sacrum faciat. V. Bouix, *de Parocho*, n. 470. — Item *Revue des Sciences ecclésiastiques*, *ibid.*

QUAER. 7° *An qui binas Missas celebrat possit duplicatum stipendium accipere?*

Resp. Neg.; idque stricte prohibuit Pius IX. — Ita S. C. Conc. 23. Sept. 1858. *in una Galliarum*. — An vero supplementum pensionis, quod plerumque tribuitur Sacerdoti binas Missas celebranti *intuitu defatigationis*, habeat rationem stipendii?

sententias; quarum secunda tenet nullam in hoc adesse culpam, quia nulla apparet lex sub culpa hoc praecipiens;

et rubrica est tantum de consilio, non de praecepto. Vid. Not. praec.

S. Congr. Conc. respondit *negative* mense Martio 1861.

QUAER. 8° *Liceretne in hoc casu duplex stipendium accipi ea lege, ut alterum stipendium in pium usum expendatur?*

Resp. Negative sine Indulto Summi Pontificis, quod quidem Pontifex Archiep. Coloniensi concedere noluit. — Ita S. C. Conc. 21. Martii 1863.

196. — QUAER. 9° *An liceat in nocte Nativitatis Domini celebrare omnes tres Missas ante auroram?*

Resp. Neg. sine licentia Episcopi ex iusta causa, vel sine indulto Apostolico. Id enim expresse prohibet Rubrica Missalis, quae sic habet: *Prima Missa dicitur in nocte; secunda in aurora; et tertia in die*. Constat etiam ex Decreto S. Congr. Rit. edito die 18. Decemb. 1702. quod ita se habet: *Non licet in media nocte Nativitatis Domini celebrare successive duas alias (Missas) et Communionem sacram exhibere.* — S. Lig. n. 343.

QUAER. 10° *Per quale temporis spatium Missa lecta durare debeat?*

Resp. Regula generalis est, Missam nec longiorem esse debere dimidia hora, ne adstantes taedio afficiantur, nec brevioris tertiae horae parte, quia secus non poterit decenter celebrari. Non excusabis autem a peccato mortali Sacerdotem, qui sacrum faciens non attingat horae quadrantem, iuxta illud distichon usu receptum:

Uno si fuerit brevior tua Missa quadrante,
Mortalis culpae crederis esse reus.

Rationem affert S. Ligorius, quia tam brevi spatio committere necessario debet duos graves defectus, alterum gravis irreverentiae erga Sacramentum, alterum gravis scandali erga populum. Optandum est autem, cunctisque Sacerdotibus enixe commendandum, ut in Sacro faciendo dimidiam horam expleant (5).

197. — QUAER. 11° *Quantum temporis, peracto Sacro, gratias Deo agendis impendi debeat?*

Resp. Nulla datur regula omnino certa. Sed benigniores quartam horae partem saltem requirunt. — S. Lig. enixe suadet, ut saltem semi-hora huic pio exercitio impendatur a Sacerdote, qui fidelibus exemplum praebere debet (6). De ea re S. Alphonsus (lib. 6. n. 400.).

(5) De ea re ita S. Alphonsus (lib. 6. n. 400.): *Exclamant Concionatores, exclamant Scriptores recte docentes, quod Missae absolutio infra quadrantem non potest excusari a culpa gravi; sed quot sunt ii qui curam habent haec vitandi? Huiusmodi corruptela non quidem calamo, sed lacrymis esset*

persequenda, dum quotidie cernimus maximam partem Sacerdotum hoc tremendum Sacrificium peragere peius quam tractant res temporales levioris momenti, ita oscitantes ut nullam de tanto mysterio fidem habere videantur.

(6) Ita S. Alphonsus (*Prax. Confess.* n. 156.): *Curet (Confessarius) insi-*

ARTICULUS II. — DE LOCO CELEBRATIONIS

198. **Principia.** — I. Non licet communiter celebrare, nisi in Ecclesia, eaque consecrata vel saltem benedicta, quae non sit polluta, execrata aut interdicta. Constat ex Conc. Trident. sess. 22. *Decreto de observandis et vitandis in celebratione Missae.*

Quoad Ecclesiam pollutam et execratam vide infra *Quaer.* 2° et 3°. De Ecclesia vero interdicta in *Tractatu de Censuris* versus finem dicemus.

II. Episcopus non potest amplius, ut olim, concedere facultatem celebrandi in domibus privatorum, neque in Oratorio privato. *Trid.* sess. 22. in *Decr. modo citato.* Constat etiam ex declaratione *S. C. Conc.* 27. Maii 1617. 23. Ian. 1847. in qua dicitur: *non licere ulli Episcopo huiusmodi licentias concedere, ne pro actu quidem transeunte; hanc facultatem esse soli Rom. Pontifici reservatam* (*Revue des Sciences eccl.* Sept. 1862. tom. 6. p. 265.). Hinc sequitur, temperandam esse doctrinam S. Ligorii paulo magis Episcopis faventem (7). Excipitur tamen, si graves adsint causae et urgentes, et per modum actus transeuntis tantum. — *S. Congr. Conc. modo cit.* 27. Maii 1617. et 20. Decemb. 1856.

III. Potest tamen Episcopus facultatem concedere Sacrum faciendi in Oratoriis publicis, et ibi peragendi caeteras functiones sacras, quae non sunt stricto parochiales. Attamen permittere non potest, ut ibi asservetur SS. Eucharistia absque Pontificis Indulto, nisi adsit memorabilis consuetudo: ita *S. C.* 27. Aprilis 1709. Privilegium tamen est Regularibus vota solemnia emittentibus, ut SS. Eucharistiam in suis Ecclesiis asservent.

nuare (poenitenti) ut post Communionem immoretur in gratiarum actione pro eo tempore quo potest. Paucissimi sunt Directores qui sedulo id faciant scilicet inculcare suis poenitentibus ut per aliquod notabile tempus post susceptam Eucharistiam gratias agant, et ratio est quia paucissimi sunt Sacerdotes qui post Missae Sacrificium cum Iesu Christo in gratiarum actione subsistant; et ideo pudet eos aliis insinuare quod ipsi non faciunt. Gratiarum actio ordinarie per integram horam durare deberet, fiat saltem per dimidiam, in qua anima in amando et petendo se exercent. Dicit S. Theresia quod post Communionem Iesus existit in anima tanquam in throno

miserecordiae, ut illi gratias elargiatur, dicens: Quid vis ut tibi faciam? Et alibi: Post Communionem non omittamus tam pretiosam opportunitatem negotiandi. Non solet sua divina Maiestas male rependere hospitium, si bene in anima excipiat.

(7) Ego vero nescio, cur S. Alphonsus dicatur plus aequo Episcopis hac in re favere. Nam (lib. 6. n. 359.) solum in casu necessitatis, vel ob iustam causam, et per modum actus transeuntis facultatem dispensandi Episcopis attribuit, idque gravissimis atque omnino pluribus praeceuntibus doctoribus affirmat, adeo ut potuerit concludere, eam doctrinam posse communem appellari. Porro hoc ipsum est, quod et Auctor hoc loco proponit.

199. **Quaesita.** — *QUAER.* 1° *In quibus Oratoriis Episcopi possint dare licentiam celebrandi?*

Resp. Permittere possunt, ut id fiat in omni loco religioso et pio. Locus autem *religiosus* ille dicitur, in quo pietatis et misericordiae opera exercentur, et Episcopi aut alterius Praesulis ecclesiastici auctoritate erectus est. Talia sunt monasteria, quaelibet religiosae Communitates, Seminaria, etc... Locus vero *pious* ille vocatur, qui ad pietatis et misericordiae opera constituitur, et deputatur etiamsi sine Episcopi aut ecclesiastici Praesulis auctoritate. Unde Hospitalia et Orphanotrophia quaelibet haberi debent ut loca pia, in quibus proinde Episcopus permittere potest erectionem Oratorii, etiamsi eiusmodi loca a potestate civili erecta et constituta fuerint (8). — *Sic S. C. Conc.* 27. Martii 1847. — *Recolle dicta de Oratoriis privatis et publicis*, tom. I. n. 348.

200. — *QUAER.* 2° *Quomodo Ecclesia polluatur, et quomodo reconciliari debeat?*

Resp. ad 1um *Polluitur*, seu *violatur* Ecclesia, quando in ea exercentur actiones quaedam turpes vel indecentes et loco sacro iniuriosae, ob quas indecens reputatur, ut ibi offeratur Hostia immaculata, et divina Officia celebrentur, donec reconcilietur.

Polluitur itaque Ecclesia 1° per homicidium voluntarium et iniustum (9); 2° per effusionem sanguinis humani ex percussione, aut vulnere graviter iniurioso; 3° per effusionem humani seminis voluntariam (10); 4° per sepulturam non baptizati, seu infidelis. Excipe probabilis, si sit catechumenus; quia non censetur infidelis. Item si sit infans, cuius parentes sint christiani, quia tunc parentes pro ipso Baptismum desiderant. — Ita Pichler. — Gousset, n. 310. contra *alios*; 5° per sepulturam baptizati nominatim excommunicati; non vero si sit quidem excommunicatus, sed non vitandus. De his constat ex Iure canonico. — Vide S. Ligor. n. 362. Sed ut Ecclesia censeatur polluta, haec crimina debent esse notoria, ita ut nullo modo celari possint. Debent etiam patrari in ipsa

(8) Adde et Oratoria, quae in carceribus erigantur, ut in carceres *pia* loca dici non soleant.

(9) Bene docet Busembaum (lib. 6. tr. 3. c. 3. dub. 4. Res. 1.) quousque se protendat hoc loco homicidium *iniustum*. Sic autem Busembaum ex Lugo: *Ecclesia uti et coemeterium, violantur seu polluantur...* 1. *Per factum in ea homicidium mortaliter malum, seu iniuriosum, saltem immunitati Ecclesiae,*

quale etiam est, quod alias iustum esset per sententiam iudicis: nisi tamen Reipublicae perturbator aliter capi non posset.

(10) Intellige *illicitam* vel per se vel ratione loci sacri. Non pollueretur igitur per copulam maritalem, quando iusta adesset causa eam habendi, v. gr. ad vitandam incontinentiam. *Vid. alibi dicta, ubi de Sacrilegio.*

Ecclesia, non vero tantum in turri, tecto, in sacristia, aliisque cameris Ecclesiae adhaerentibus. — S. Lig. n. 362. et 364.

201. — *Resp.* ad 2um 1° Si Ecclesia fuit tantum *benedicta*, reconciliari potest a Sacerdote delegato ab Episcopo cum orationibus consuetis, et cum aqua ab Ordinario benedicta. Si tamen talis aqua facile non haberetur, ab ipso Sacerdote delegato ad Ecclesiam reconciliandam benedici posset — S. Lig. n. 363. (11).

2° Si vero Ecclesia illa fuerit *consecrata*, reconciliari debet ab ipso Episcopo, vel a Sacerdote delegato a Papa iuxta ritum Pontificalis Romani. Attamen si non possint omitti divina Officia sine gravi incommodo, Episcopus aliquo impedimento detentus delegare potest Sacerdotem ad Ecclesiam benedicendam simplici benedictione, donec ipse eam consecrare possit. — Cabassut. etc.

Oratoria autem privata, licet benedicta et ad cultum deputata, non censentur pollui; et ideo reconciliatione non indigent.

202. — *QUAER.* 3° *Quomodo Ecclesia execretur, vel ad cultum idonea reddatur?*

Resp. 1° Ecclesia execratur, cum amittit suam benedictionem, vel consecrationem. Censetur autem execrari, quando totaliter vel ex maxima parte corrumpitur, vel destruitur, ita ut de novo, saltem ex maiori parte, aedificari debeat, aut si omnis parietum crusta, vel maior saltem pars simul auferatur — S. Lig. n. 368.

Resp. 2° Ecclesia execrata, iterum benedicenda vel consecranda est, iuxta ritum et formam praescriptam pro benedictione vel consecratione Ecclesiarum.

Altare autem fixum consecrationem amittit, cum mensa seu lapis superior a stipite suo amovetur. — Sic *S. Cong. Rit.* 15. Maii 1819. Altaria sive portatilia sive fixa suam consecrationem amittunt per fractionem tumuli, in quo reconduntur sacrae Reliquiae, vel per earundem amissionem. — *S. Cong. Rit.* 23. Septemb. 1848. Nec sufficit in illis tumulari alias Reliquias authenticas; sed altaria denuo sunt consecranda — Sic *S. Cong. Rit.* 7 Decemb. 1844.

Demum vasa sacra, et aliae res consecratae execrantur, quando formam suam amittunt, nec amplius ad usum inservire possunt.

(11) S. Alphonsus (l. c.) non dicit, aquam ab ipso sacerdote benedici posse, si aqua ab Ordinario benedicta facile non habeatur; sed post alios AA. dicit absolute: *Aqua autem potest benedici ab ipso sacerdote. Imo* (subdit) *Benedictus XIV. De Sinod. lib. 13. c. 15. n. 2. ait: Si simpliciter benedicta (Ec-*

clesia) fuerit, tunc idem Gregorius IX (in Cap. Si Ecclesia De Consecr. Eccl.) statuit, nulla praeobtentata delegatione per simplicem sacerdotem, adhibita aqua benedicta, quam sanctam sive lustralem vocant, posse Ecclesiam pollutam reconciliari.

Ex dictis porro patet, quale sit discrimen inter pollutionem Ecclesiae et eius execrationem. Polluta Ecclesiae parte, integra Ecclesia pollui censetur, etiam cum coemeterio adiacente. E contrario execrata Ecclesia, non ideo execratur coemeterium, nec altaria fixa et integra consecrationem amittunt.

CAPUT V.

DE MODO CELEBRANDI

Nempe 1° de requisitis ad Missam; 2° de Rubricis.

ARTICULUS I. — DE REQUISITIS AD MISSAM

203. — Haec requiruntur: 1° altare lapideum, fixum vel portatile, ab Episcopo consecratum; 2° mappa triplex ex lino vel cannabe confecta; 3° vestes sacrae, seu ab Ordinario benedictae; 4° calix et patena consecrata; 5° corporale lineum vel ex cannabe, ab Ordinario benedictum; 6° palla pariter lineam vel ex cannabe; 7° purificatorium lineum; 8° Missale cum pulvillo; 9° Crucifixus, non vero sola crux; 10° candelabra duplex accensa ex cera; 11° bursa, velum, manutergium, ampullae vitreae; 12° minister masculus.

Vestes porro benedicendae ab Ordinario sunt *amictus, alba manipulus, stola, casula*, et probabilius etiam *cingulum*. Caetera paramenta benedictione non indigent. Cum corporali autem probabilius benedici debet et palla: secus autem dicendum est de purificatorio *ex decret.* 7. Septembr. 1816. apud Gardellin. n. 4376. Quoad mappas Vid. *Quaest.* — Vid. S. Lig. a n. 376. ad n. 389.

Quod candelas autem attinet, in Missis privatis non licet plures, quam duos cereos accendere, nisi celebret Episcopus, vel nisi solemnitas quaedam extraordinaria aut SS. Sacramenti expositio maiorem numerum exigat. — De Herdt.

204. *Quaesita.* — *QUAER.* 1° *An mappae necessario debeant esse benedictae?*

Resp. Affirm. Ratio est, quia id in Rubrica praescribitur, et quidquid dicant nonnulli, non apparet ratio sufficiens agendi contra Rubricam, qua sic statuitur: *Altare operiatur tribus mappis... ab Episcopo vel ab alio habente potestatem benedictis.* Celebrare tamen supra mappam non benedictam, culpam venialem non excedit, et proinde urgente rationabili causa omni culpa caret, iuxta S. Lig. n. 375.

QUAER. 2° *An sit mortale celebrare sine ulla veste sacra, aut sine stola, vel alba, casula, manipulo vel cingulo?*

Resp. 1° Est mortale celebrare sine ulla veste sacra in omni casu ex